

РОЛЬ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗА УМОВ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

Панькевич А.І., Гоголь А.М., Колісник І.А.

Прагнення української системи вищої освіти до інтеграції у європейський освітній простір зумовили запровадження кардинальних реформ. Їх основою стало введення кредитно-модульної системи навчання згідно наказів МОН та МОЗ України у 2005-2006 рр.

Розробка нового плану підготовки майбутніх лікарів, що базується на принципах кредитно-модульної системи навчання, що передбачає надання кредитів викладання дисциплін та їх поділ на модулі, рейтингову систему оцінювання успішності студентів за шкалою ECTS. Такий підхід зумовив звичайно і запровадження нових програм навчання, в тому числі і з хірургічної стоматології.

Кінцевою метою впровадження інноваційних технологій у вищу освіту є конкурентно-спроможність українських освітянських кваліфікацій на європейському ринку праці, визнання загальноприйнятої системи освітньо-кваліфікаційних ступенів, впровадження стандартизованого додатку до диплому. Єдиний освітній простір дозволить адаптувати національну систему вищої освіти України до принципів, норм, стандартів вищої освіти Європи. Процес створення єдиного Європейського освітнього простору, передбачає впровадження інноваційних технологій навчання шляхом зміни організації та змісту освіти, оптимізацію кадрового забезпечення, комплексне удосконалення та модернізацію навчального процесу через впровадження кредитно-модульної системи навчання. Визначальними критеріями освіти є якість підготовки фахівців-медиків, зближення систем контролю якості та акредитації з метою вироблення уніфікованих критеріїв і методологій у вищих навчальних закладах Європейського союзу, взаємовизнання країнами-учасницями дипломів про вищу освіту, сприяння мобільності студентів. Процес євроінтеграції у сфері вищої медичної освіти вимагає нових підходів до організації навчального

процесу, що полягає у пошуку ефективних методів засвоєння студентами теоретичних знань та практичних навичок.

Проведений аналіз традиційної системи навчання показав, що колишня система підготовки фахівців з вищою освітою мала певні недоліки: відсутність систематичної роботи студентів протягом навчального семестру; низький рівень активності студентів і відсутність елементів змагання в навчальних досягненнях; можливість необ'єктивного оцінювання знань студентів; значні затрати бюджету часу на проведення екзаменаційної сесії; відсутність гнучкості в системі підготовки фахівців; недостатній рівень адаптації до швидкозмінних вимог світового ринку праці; обмежена можливість вибору студентом навчальних дисциплін. Нова модель реформування освіти об'єднує інноваційні модульні технології навчання і залікові кредити ECTS.

Досвід впровадження кредитно-модульної системи виявив її переваги та недоліки в порівнянні з традиційною системою освіти. Перевагою є використання більш гнучкої багатобальної акумулюючої рейтингової шкали оцінювання успішності студентів в системі ECTS та постійний контроль успішності студентів на кожному практичному занятті, що значно підвищує мотивацію студента до покращення показників успішності та акумуляції балів. По завершенню вивчення дисциплін студенти усього факультету приймають участь у рейтинговому ранжуванні за системою ECTS, рейтингова оцінка в балах (A, B, C, D, E) вноситься в Додаток до диплому європейського зразка. Результатом впровадження рейтингової системи оцінювання є стимулювання студентів до навчання, для викладачів – вдосконалення системи об'єктивної оцінки якості знань, забезпечення «прозорості» системи вищої освіти.

Під час проведення практичного заняття з хірургічної стоматології об'єктивність оцінювання знань студентів забезпечується шляхом оцінки кількості вірних відповідей на тестові навчальні завдання. Це дає викладачу можливість визначити початковий рівень знань з конкретної теми. При проведенні тестування забезпечується уніфікованість, одночасне охоплення контролем усіх студентів, оцінювання всього масиву матеріалу, виявлення

недоліків знань, що вимагають корекції чи додаткового вивчення, а також отримання системних “зрізів” успішності. При цьому зменшується час, що викладач витрачає на здійснення контролю як за темою заняття, так і при визначенні рівня засвоєння знань з попередніх тем дисципліни.

У зв'язку з цим до якості складених тестових завдань висуваються конкретні вимоги, зокрема – їх взаємозв'язок з базовими теоретичними знаннями, відповідність тематиці практичного заняття та рівню сучасних здобутків та впроваджень в практичну діяльність хірурга-стоматолога. Тестове завдання є, фактично, одним з основних моментів повтору та контролю знань студентів-стоматологів на кафедрі хірургічної стоматології. До того ж, при необхідності, передбачається інтерактивний аналіз відповідей кожного студента на тестові завдання в межах часу заняття. Це дозволяє ще раз акцентувати увагу на важливих положеннях і уникнути технічних помилок при тестовому контролі, а також зрозуміти хід думок, виявити слабкі місця в розумінні тої чи іншої складової матеріалу.

У сучасних умовах впровадження кредитно-модульної системи навчання, тестовий контроль засвоєння знань та навичок вирішує задачу не тільки суто контрольної-екзаменаційної, а виконує навчальну та демонстраційну функції. Як результат досягається акцентування на найбільш важливих для хірургічної стоматології положеннях, формування певної логіки, формулювання висновків (клінічне мислення), збільшення мотивації у навчанні та засвоєння основних знань. Саме збільшення мотивації у навчанні та засвоєння основних знань з предмету досягається самоаналізом рівня розуміння і впевненості при пошуку вірної відповіді. Викладач, оцінюючи характер відповідей на різні завдання повинен аналізувати, в тому числі, і якість створених тестів, підвищувати та удосконалювати їх рівень в подальшому .

Ці обставини потребують постійного збагачення інформаційного забезпечення викладачів як за рахунок традиційних джерел інформації, так і за допомогою інноваційних інформаційних технологій, пов'язаних з можливістю доступу до мережі інтернету. Впровадження нового інформаційного матеріалу

має відбуватися не механічно, а після відповідної його обробки (процесингу) педагогом. Така обробка має передбачати перетворення складного для розуміння матеріалу в такий, що може сприйматися студентом. Це досягається різними прийомами, серед яких чільне місце посідає систематизація інформації, різні види ілюстрування, адаптування складної термінології та ін. З дидактичної точки зору цілком допустимим є деяке спрощення, якщо воно сприяє засвоєнню матеріалу. Це, безумовно, вимагає належної педагогічної кваліфікації викладача, а тому ставить на порядок денний цілу низку проблем щодо її підвищення.

Останні два десятиріччя відбулись суттєві зміни в діагностиці та лікувальній практиці хворих на прийомі хірурга-стоматолога. Були впроваджені в клінічну практику і стали використовуватись нові методи діагностики та лікування: ультразвукове дослідження, лабораторні клінічні дослідження, комп'ютерна томографія, магніторезонансна томографія, термографія, біологічні, імунологічні, імуногістохімічні дослідження. Обсяг матеріалу, котрий повинен опанувати студент різко збільшився, він змінився та оновився. Проте, за різних причин не на всіх кафедрах викладачі можуть використовувати складні та сучасні методи обстеження та продемонструвати студентам результати таких досліджень. Це підкреслює необхідність пошуку можливостей впровадження нових більш інформативних методів викладання, які б практично демонстрували сучасні методи обстеження хворого та його лікування. На сьогоднішній день є можливість демонструвати студентам на практичних заняттях результати обстежень хворих за допомогою КТ та МРТ, особливо у випадках наявності патологічних змін кісткових структур. Загалом, такі проблеми можна вирішити, якщо створити електронні бази даних зі всіх тем занять і демонструвати наочні матеріали на екрані комп'ютера під час практичних занять. Переважна більшість наших лекторів вже мають набір всіх електронних матеріалів для своїх лекцій. Вони їх ефективно використовують, що значно підвищує зацікавленість студентів у навчальному процесі.

Майбутній фахівець повинен не просто отримувати певну низку знань, а й навчитися самостійно їх набувати, а головне, уміти працювати з інформацією, щоб надалі не втрачати рівень компетентності і постійно прагнути до підвищення своєї кваліфікації. Однак для цього повинні бути певні передумови: вільне володіння студентами комп'ютерною технікою, інформаційними технологіями, а також знання декількох іноземних мов. Підготовка студентів із цих напрямів, на наш погляд, повинна бути безперервною протягом всіх років навчання у ВУЗі. В умовах кредитно-модульної системи навчання належна увага повинна приділятися ефективній організації самостійної роботи студентів. Саме тут на допомогу викладачеві приходять інформаційні технології, серед яких особливої ваги набуває комп'ютеризація навчання. Комп'ютеризація освіти – невід'ємний компонент її удосконалення, що сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців.

Отже, комп'ютерні технології посідають важливе місце в системі удосконалення навчальної діяльності студентів. Однак проблему інноваційних технологій в освітньому процесі не можна зводити лише до використання комп'ютерних новацій і розглядати як формальне оновлення застарілих освітніх технологій. Проблема є набагато ширшою. Інноваційні методи навчання базуються, в першу чергу, на модифікації методологічних орієнтацій, нових формах раціональності.